

Lietuvos Respublikos Seimo
ekonomikos komitetui

2023-06-27 Nr. S-035

ekonkt@lrs.lt

DĖL LIETUVOS TRANSPORTO SAUGOS ADMINISTRACIJOS VEIKSMŲ PARLAMENTINĖS KONTROLĖS

Gerbiami Ekonomikos komiteto nariai,

Lietuvos Respublikos Seimo ekonomikos komitetas („**Komitetas**“) buvo pagrindinis komitetas svarstant ir priimant Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekso („**KT**“) 8¹, 11, 16, 17¹, 18, 18² straipsnių pakeitimo ir kodekso papildymo 18² straipsniu įstatymą Nr. XIV-1827 („**Įstatymas**“).

Įvertinant sukurtą ir gerai veikiančią tolimojo susiekimo tinklą bei išskirtinį dėmesį kreipiant į keleivių interesus, Semas priimtu Įstatymu sudarė sąlygas veiklą iki Įstatymo priėmimo vykdančioms vežėjams tęsti paslaugų teikimą tais pačiais maršrutais ir reisais. Tai reiškia, kad visi maršrutai, kurie buvo iki Įstatymo priėmimo ir toliau galės būti aptarnaujami vežėjų, o keleiviams tokiu būdu bus užtikrintas susisiekimas. Seimas išskėlė dvi sąlygas tokius maršrutus norintiems aptarnauti vežėjams: jie iki 2023 m. birželio 1 d. turėjo įsipareigoti tęsti paslaugų teikimą visą maršrutų ir reisų apimtį ne trumpiau kaip 18 mėn. ir ne vėliau kaip per 18 mėn. atitikti Kelių transporto kodekso 18 straipsnio 14 dalies 5 punkto, 18² straipsnio 2 dalies 3 ir 6 punktų reikalavimus. Įstatymų leidėjas **jokia apimtimi ar nuostata nenumatė**, kad iki Įstatymo įsigaliojimo aptarnauti maršrutai galėtų baigtis po 18 mėn. nuo Įstatymo įsigaliojimo ar kad leidimai juos aptarnauti galėtų būti terminuoti.

Šiuo raštu siekiame pranešti, kad Lietuvos transporto saugos administracija („**Administracija**“) atlieka veiksmus, prieštaraujančius priimtam Įstatymui ir jo pagrindu pakeistam KTK, bei prašome Komitetą vykdyti parlamentinę kontrolę Administracijos atžvilgiu, be kita ko, reikalaujant gauti Administracijos paaiškinimus apie jos atliekamus veiksmus, bei, esant poreikiui, teikiant Administracijai atitinkamus pasiūlymus ar rekomendacijas.

Atkreipiame dėmesį į tai, kad Lietuvos keleivių vežimo asociacija („**Asociacija**“) 2023-06-23 jau kreipėsi į Lietuvos Respublikos susisiekimo ministeriją, informuodama apie susiklosčiusią padėtį (Asociacijos 2023-06-23 raštas Nr. S-034, kurio kopija buvo pateikta ir Komitetui). Šiuo metu Asociacija dar nėra sulaukusi jokių reakcijų iš ministerijos. Nors suprantama, kad ministerijai gali reikėti daugiau laiko, tačiau reikėtų atsižvelgti ir į itin trumpą likusį laiką iki naujo reguliavimo įsigaliojimo 2023-07-01.

Todėl, atsižvelgiant į klausimo svarbą bei skubą, manytume esant būtina ir tiesiogiai kreiptis į gerbiamą Komitetą.

Komiteto tvirtintą Įstatymą Lietuvos Respublikos Seimas priėmė 2023-03-23, tai yra, prieš daugiau nei tris mėnesius. Nepaisant to, tik 2023-06-22, tai yra, praėjus minėtiems trims mėnesiams ir likus vos savaitei iki naujo reguliavimo įsigaliojimo nuo 2023-07-01, paaiškėjo, kad Administracija ketina iš esmės nepaisyti Įstatyme ir KTK įtvirtintų normų. Tokie Administracijos veiksmai, atidėlioti iki paskutinės

akimirkos, kelia didelį susirūpinimą reguliaraus keleivių susisiekimo tolimesiais maršrutais sektoriuje, todėl tokią situaciją būtina kuo skubiau spręsti.

Pirma, Asociacijai jos nariai vežėjai praneša, kad 2023-06-22 Administracija išsiuntė laiškus su reikalavimu per dvi dienas pasirašyti keleivių vežimo sutartis pagal pastarosios pateiktą projektą. Tačiau Administracija dar nėra išdavusi leidimų vežėjams, kurių atžvilgiu yra taikomas Įstatymo 8 str. 7 d. įtvirtintas pereinamasis laikotarpis, o, remiantis KTK nuostatomis,¹ sutartis gali būti sudaroma tik po to, kai vežėjui yra išduotas leidimas, o ne atvirkščiai.

Pažymėtina, kad tokia Administracijos pozicija nesilaikyti KTK įtvirtinto eiliškumo yra ne tik KTK pažeidimas savaime, bet ir galimai byloja apie gilesnę problemą Administracijai interpretuojant ir taikant įstatymų nuostatas. Mūsų supratimu, sprendžiant iš Asociacijos atstovų pokalbių šia tema su Administracijos atstovais, **Administracija galimai laikosi visiškai nepagrįstos pozicijos, jog KTK apskritai negalioja vežėjams, kurių atžvilgiu yra taikomas Įstatymo 8 str. 7 d. apibrėžtas pereinamasis laikotarpis.**

Jei tai yra tiesa, tai Administracija laikytų, kad jai yra leidžiama iš esmės nepaisyti KTK reikalavimų atliekant savo funkcijas. Tokiu būdu Administracija neva galėtų įvairius procedūrinius ir materialinius reikalavimus, susijusius su teisės užsiimti keleivių vežimo veikla, nustatyti savo nuožiūra. Tuo tarpu, įstatymų leidėjo darbas priimant Įstatymą ir pakeistą KTK būtų traktuotinas kaip bereikšmis.

Atsižvelgiant į tai, šiuo pirmuoju aspektu prašome gerbiamą Komitetą:

1. Prašyti Administraciją pateikti paaiškinimus apie tai, kokie konkretūs teisiniai pagrindai yra taikomi suteikiant teisę teikti reguliaraus keleivių susisiekimo tolimesiais maršrutais paslaugas, įskaitant:

1.1. Ar suteikiant minėtą teisę visais atvejais (įskaitant pereinamojo laikotarpio maršrutų atvejį, apibrėžtą Įstatymo 8 str. 7 d.) yra taikomos Lietuvos Respublikos Seimo pakeisto ir nuo 2023-07-01 įsigaliojančio KTK nuostatos?

2. Prašyti Administraciją pateikti paaiškinimus apie tai, dėl kokių priežasčių ir kokių teisiniu pagrindu ši pareikalavo vežėjus pirmiausia sudaryti keleivių vežimo sutartis, nepaisant to, kad atitinkamiems vežėjams dar nėra išduoti leidimai;

3. Jei kurie nors Administracijos veiksmai neatitinka įstatymuose įtvirtintų reikalavimų, teikti Administracijai pasiūlymus ir rekomendacijas dėl įstatymų laikymosi.

Antra, Asociacijai jos nariai vežėjai praneša, kad Administracijos vežėjams pateiktose sutartyse yra numatyta, kad šios sutartys yra sudaromos nustatytam terminui (yra terminuotos).

Tuo tarpu, vadovaujantis KTK 18² str. 1 ir 4 dalimis:

- sutartys turi galioti tol, kol galioja vežėjams išduoti leidimai (1 dalies paskutinis sakiny);
- leidimai yra neterminuoti (4 dalies antrasis sakiny).

Tai reiškia, kad Administracija pateikė vežėjams, įskaitant Asociacijos narius, reikalavimą per 2 darbo dienas sudaryti sutartį, kuri prieštarauja įstatymuose įtvirtintam reguliavimui. Šiuos veiksmus Administracija delsė atlikti 3 mėnesius ir atliko likus vos savaitei iki naujo reguliavimo įsigaliojimo 2023-07-01, tokiu būdu dirbtinai sukeldama kritinę padėtį tolimojo susisiekimo sektoriuje. Asociacija nežvelgia nei pateisinamų

¹ Konkrečiai: KTK 18² str. 1 ir 4 dalimis.

priežasčių Administracijai reikalauti vežėjus sudaryti akivaizdžiai neteisėtą sutartį, nei pateisinamų priežasčių uždelsus šį veiksma atlikti paskutinę akimirką.

Atsižvelgiant į tai, šiuo antruoju aspektu prašome gerbiamą Komitetą:

- 4. Prašyti Administraciją pateikti paaiškinimus apie tai, dėl kokių priežasčių ji pareikalavo vežėjus, įskaitant Asociacijos narius, sudaryti terminuotas keleivių vežimo sutartis, kuomet iš KTK 18² str. 1 ir 4 dalių turėtų būti akivaizdu, kad sutartys, kaip ir leidimai, turėtų būti neterminuoti;**
- 5. Prašyti Administraciją pateikti paaiškinimus apie tai, dėl kokių priežasčių tokios esminės keleivių vežimo sutarčių nuostatos, kurių atitiktis KTK yra abejotina, buvo pateiktos vežėjams paskutinę akimirką prieš naujo reguliavimo įsigaliojimą nuo 2023-07-01, tokiu būdu dirbtinai sukeltą kritinę padėtį tolimojo susisiekimo paslaugų sektoriui?**
- 6. Jei kurie nors Administracijos veiksmai neatitinka įstatymuose įtvirtintų reikalavimų, teikti Administracijai pasiūlymus ir rekomendacijas dėl įstatymų laikymosi.**

Tokia situacija verčia imtis neatidėliotinų priemonių ir sugrįžti prie tikrųjų KTK pataisų tikslų, kuriuos, vežėjų pagrįstu manymu, Administracijos veiksmai visiškai paneigia. Negana to, visoje šioje situacijoje Administracija niekaip nevertino keleivių interesų ir teisėtų lūkesčių užtikrinimo. Įstatymų leidėjas aiškiai ir nedviprasmiškai nurodė, kad leidimai vežėjams, kurie vykdė veiklą, išduodami užtikrinant tolimąjį susisiekimą, kas reiškia prioritetą keleivių interesams.

Iš savo pusės, nepaisant Administracijos dirbtinai sukurtos sudėtingos padėties, Asociacijos nariai yra pasiryžę užtikrinti paslaugų teikimo tęstinumą, tačiau tokia situacija sukuria netikrumo jausmą dėl veiklos tęstinumo po 18 mėnesių pereinamojo laikotarpio. Vis dėlto, dar kartą akcentuotina, kad vykdančiosios institucijos veikimas prieš įstatymo leidėjo valią, keleivių interesus ir vežėjų teisėtų interesų veiklą vykdyti vadovaujantis įstatymu, reikalauja skubaus reagavimo.

Atsižvelgiant į šiame kreipimesi aprašytas aplinkybes, **prašome šį klausimą nagrinėti skubos tvarka. Asociacijos žiniomis vežėjai, kuriems sutartį reikia sudaryti iki 2023-07-01 po nurodytų Administracijos veiksmų, kurie galimai prieštarauja įstatymui, aktyviai svarsto tolesnes galimybes teikti tolimojo susisiekimo paslaugas, tačiau įstatymu leidėjų valios nepaisymas gali lemti visos tolimojo susisiekimo sistemos esminius neigiamus pokyčius.**

Pagarbiai

Prezidentas

Gintaras Nakutis